

**ВНЕСОК ПРОФЕСОРА О. О. ШАТАГІНА
У РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОЇ МЕТАЛУРГІЇ**

Журило Д. Ю., Ларін А. О.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Видатний український вчений Олег Олександрович Шатагін (1932–2016) є вченим зі світовим ім'ям, автором схеми гарячої обробки сталі і кольорових сплавів – горизонтального безперервного лиття. Доповідь про його діяльність заснована на використанні матеріалів Державного архіву Харківської області (фонд Р-6198), Центрального державного науково-технічного архіву України (фонди 1–22, компл. 4.), архіву УкрНДІМету та архіву НТУ «ХПІ».

Майбутній вчений починав свій трудовий шлях підручним сталевара, а потім і майстром розливання на Новотульському металургійному заводі. Після напрацювання виробничого досвіду, Олег Олександрович навчається у Дніпропетровському металургійному інституті, який закінчує в 1957 р. Після цього він працює у Українському науково-дослідному інституті металів. Там його керівником став видатний спеціаліст з безперервного лиття металів, лауреат Державної премії СРСР, професор В. Т. Сладкоштьєв. В УкрНДІМеті О. О. Шатагін винайшов і запровадив в промислове виробництво в світовому масштабі процес горизонтального безперервного лиття. Це був революційний стрибок в галузі металургії та ливарного виробництва. При різкому зниженні втрат металів, що оброблюють, з'являлася можливість отримувати велику кількість якісного продукту, на який був широкий попит. Почавши роботу молодшим науковим співробітником О. О. Шатагін став старшим науковим співробітником, доктором технічних наук.

В листопаді 1984 р. О. О. Шатагін був обраний на посаду завідувача кафедри ливарного виробництва Харківського політехнічного інституту. Там Олег Олександрович зосереджується на подальшому впровадженні у виробництво машин безперервного лиття горизонтального типу. У цей час на кафедрі ливарного виробництва відкривається спеціалізована рада із захисту кандидатських дисертацій, ведеться інтенсивна наукова тематика в галузі безперервного лиття. У 1985 р. «за розробку і впровадження у виробництво технології і установок горизонтального безперервного лиття кольорових металів...», що випереджали аналогічні світові засоби, професор Шатагін у складі творчого колективу, стає лауреатом премії Ради Міністрів СРСР.

О. О. Шатагін очолював кафедру по вересень 1996 р., а з січня 2000 р. пішов на заслужений відпочинок. Він пішов з життя у 2016 р., залишивши по собі добру пам'ять. Олег Олександрович був автором понад 350 друкованих праць. Його книги є класичними вже для кількох поколінь металургів і ливарників. Під керівництвом Олега Олександровича були захищені дев'ять кандидатських дисертацій. Завдяки його роботам впроваджені у виробництво машини горизонтального безперервного лиття, що є істотним внеском у мінімізацію шкідливих викидів металургії. Кількість патентів і авторських О. О. Шатагіна свідоцтв перевищує тисячу! З ким із видатних учених можна порівняти цей результат? Хіба що з Томасом Едісоном!